

Van eiland naar schakel in eindeloze Veluwe

Openingen voor herten, klaphekjes voor zwijnen, tolpoortjes voor fietsers

foto's Bea Claessens

Deskundigen bezoeken de locatie voor het ecoduct Oud Reemst. Het is de wens om vanaf deze plek – Bosje van Staf – de heide te verbinden met het heidelandschap van Planken Wambuis. De wegbeplanting aan de horizon moet daarvoor wijken.

De Veluwe ontwikkelen tot een groot aaneengesloten natuur-, cultuur- en boslandschap met zo min mogelijk barrières voor mensen en dieren, dat is de rode draad van het provinciale programma Veluwe 2010. Maar binnen die eindeloze Veluwe ligt Nationaal Park De Hoge Veluwe – omringd door provinciale wegen en omheind door hoge rasters. Eén van de grote doelen van Veluwe 2010 is dan ook om De Hoge Veluwe makkelijker passeerbaar te maken voor mensen en dieren. We leven inmiddels in 2010 en de doelen zijn nog niet allemaal bereikt. Maar migratie door herten en zwijnen is binnenkort mogelijk.

— Bea Claessens (redactie)

>“HET PROJECT IS relatief eenvoudig”, zegt **Michael ten Holder**, beleidsmedewerker bij de provincie Gelderland en sinds 2009 projectleider van Veluwe 2010. “Op drie plaatsen komen doorgangen voor dieren, op drie andere plaatsen zijn doorgangen voor fietsers gepland. Dat is vastgelegd in een uitvoeringsprogramma waar de provincie, het park en de gemeente Ede in 2007 hun medewerking aan toe hebben gezegd. De uitvoering heeft vervolgens vertraging opgelopen. Je moet het zo zien: de overheid is degene die hier iets wil, wil maatschappelijke doelen bereiken. Het park heeft daar zelf geen belang bij, integendeel. Het park heeft belang bij het in stand houden van de omheining en heeft betalende bezoekers als essentiële inkomstenbron. Het park is wel bereid om mee te werken aan die maatschappelijke doelen, maar stelt daarbij zo haar voorwaarden. Het project heeft onder andere daardoor een tijd gestag-

Locatie voor ecoduct Oud Reemst. De weg wordt ter hoogte van het ecoduct verdiept en de beplanting wordt daar verwijderd zodat er een heide-heideverbinding ontstaat ter hoogte.

Wildoversteek op de N804; links van de weg Deelderwoud.

neerd, maar we zijn nu een heel eind op weg. Van de drie faunapassages is er één zo goed als klaar, staat er een in de startblokken en zijn we de derde passage aan het uitwerken.”

Eerste passage

De passage die zo goed als klaar is ligt aan de oostkant van het park, aan de Deelense weg. Dit is de enige weg rondom het park waar de provincie een maximumsnelheid van 60 kilometer per uur heeft ingesteld. Daarmee is dit de makkelijkste plek voor een oversteek voor grofwild. De weg is op de hoogte van de oversteek naar twee kanten uitgebogen en heeft een middenberm gekregen. De maximumsnelheid is op die plek teruggebracht naar 30 km per uur. “Let wel”, zegt Ten Holder, “de Deelense weg is kaarsrecht, het verkeer blijft daar ondanks die 60 kilometer overheen knallen. Maar door die uitbuiging gaat de snelheid er bij de passage wel echt uit, dat werkt goed.”

Het blijft niet bij een grofwildpassage. Voor reptielen en amfibieën zijn er twee herpetoducten (speciale reptielentunnels met verlichting) gemaakt en er is een dassentunnel aangelegd.

Klaphekje

Aan de overkant van de weg, bij buurman Natuurmonumenten, is een deel van het bos weggekap. Dit om een heide-heideverbinding te maken, maar ook om de herten en zwijnen naar de oversteek te dirigeren. “Dat werkt”, zegt Ten Holder verheugd. “De bomen waren nog niet gekapt of de eerste gladde slang werd al waargenomen. En aan de hertenkeutels kun je zien dat de herten al tot aan de oversteek komen. Aan de Hoge Veluwekant wordt het bestaande hertenkerend raster van 2,20 meter hoog over een breedte van veertig meter verlaagd tot 1,30 meter. Herten springen hier zo overheen, moeflons en zwijnen kunnen dat niet, de moeflons blijven daardoor binnen het park. Voor de zwijnen is vervolgens binnen dat raster een klaphekje gemaakt. De moeflons mogen er niet uit.” De passage is praktisch klaar, maar nog niet functioneel. Het oude raster is nog niet weggehaald, het park stelt daarvoor als voorwaarde dat de migratie van het wild wordt gemonitord via een webcam en een onderzoeksprogramma. Ten Holder: “Die webcam staat er al wel, maar de bedoeling is dat deze gaat draaien op stroom uit zonnecellen en wind. Helaas zijn er aanloopproblemen met de energietoevoer. Zodra die zijn opgelost is de eerste passage een feit.”

Ecoduct

De tweede passage ligt aan de westkant, over de Harderwijkerweg naar het Planken Wambuis. Hier ligt een uitgestrekt heidelandschap, met een afwisseling van heidevelden, stuifzanden

bron Provincie Gelderland

- Wildpassage
- Fietspad
- Grens Park De Hoge Veluwe

- Park-ingang
- Toekomstige toegestane snelheid

en vliegdennenbossen. Van west naar oost liggen er de Edese en Ginkelse heide, het Reemsterveld, het Deelense veld, de Grote Heide, de Terletse Heide en de Rheder en Worth-Rhederheide. In de wijde omtrek is nauwelijks bebouwing. Het aaneensmeden van deze heidevelden is een belangrijk doel binnen het Natura 2000-kader. Dit is een van de redenen om bij deze oversteek te kiezen voor een ecoduct als natuurlijke schakel. Tevens is een ecoduct op deze locatie de meest verkeersveilige variant. De Harderwijkerweg heeft een functie voor doorgaand verkeer, de provincie hecht aan een snelheid op deze weg van 80 kilometer per uur. "Dit ecoduct, Oud Reemst genaamd, is een van de negen ecoducten die door Rijkswaterstaat recent collectief zijn aanbesteed", zegt Ten

Holder. "De aanbesteding van deze ecoducten verliep volgens het proces van Design and Construct. Dat betekent dat er geen uitgewerkt bestek ligt om op te offrenen, maar slechts een pakket van functionele eisen. Die functionele eisen werden uitgewerkt tijdens een werkatelier met alle betrokkenen. Tijdens dat atelier werden voor het ecoduct twee varianten uitgewerkt. De gebruikelijke variant, een bult over de weg, en als tweede optie een min of meer gelijkvloerse oversteek door de weg half te verdiepen. Iedereen had sterke voorkeur voor die halfverdiepte variant, de beschikbaarheid van geld zou doorslaggevend zijn voor de keuze."

Welstand
In het verloop van het aanbestedingsproces

bleken gemeenten niet te kunnen werken met slechts functionele eisen. Vanuit welstand werd gevraagd om aanvullende criteria. Die werden voor alle ecoducten opgesteld, dus ook voor Oud Reemst. Voor Oud Reemst werd daarbij teruggegrepen naar de goedkope variant, de bult over de weg. Zeer tegen het zere been van Hoge Veluwe en ook Natuurmonumenten, die de droom van uitzicht over eindeloos heideland - van de bosjes van Staf tot over Planken Wambuis - in duigen zagen vallen. Het park weigerde medewerking aan de goedkope variant. Uiteindelijk lukte het dankzij recessiegeld om alsnog dekking te vinden voor de verdiepte aanleg. "Alles staat nu in de startblokken. De opdracht aan de aannemer is gegeven, het budget is geregeld en de bestemmingplanprocedure loopt. We overleggen nog over de exacte uitvoering, er is nog wat finetuning nodig, maar in principe is de oplevering voorzien eind 2011", stelt Ten Holder.

Corridor Otterlo
De derde oversteek gaat over de weg van Otterlo naar Hoenderloo. Deze oversteek komt in de plaats van de bestaande wildcorridor aan de oostkant van Otterlo. Door de verplaatsing moet er een einde komen aan overlast van zwijnen in de bebouwing en op landbouwgronden. De nieuwe oversteek zal, in combinatie met het uitrasteren van de Harderwijkerweg, ook de verkeerssituatie veiliger maken, er zijn hier nu regelmatig aanrijdingen met wild. Er is nog geen kant-en-klaar plaatje voor deze derde oversteek", zegt Ten Holder. "We werken nu een aantal alternatieven uit, zoals een gelijkvloerse oversteek à la Deelense weg, een tunnel etcetera." Ten Holder heeft goede hoop dat ook deze oversteek op korte termijn in de uitvoering komt. "Eind 2011 zijn alle drie de in- en uitprongen open", is zijn overtuiging.

Tolpoortjes
Minder goed nieuws heeft Ten Holder voor de fietsers die een snelle doorsteek door het park willen maken. De bedoeling was om daarvoor op drie plaatsen in het park tolpoortjes te bouwen. Wie binnen een bepaalde tijd van tolpoortje naar tolpoortje zou fietsen, zou een gereduceerd tarief voor het park krijgen. "Helaas, het verzoek om Europese subsidie voor deze tolpoortjes werd afgewezen. Maar de provincie zoekt nog naar alternatieve financiering."

Bea Claessens, redactie
b.claessens@prv.gelderland.nl